

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย

<http://www.egat.co.th>

เขื่อนภูมิพล

เขื่อนภูมิพล เป็นเขื่อนอนเนกประสงค์แห่งแรก ของประเทศไทย เดิมชื่อเขื่อนยันฮีต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระปรมาภิไธยให้เป็นชื่อ เขื่อนว่า “เขื่อนภูมิพล”

ลักษณะเขื่อนและโรงไฟฟ้า

เขื่อนภูมิพลเป็นเขื่อนคอนกรีตโค้งเพียงแห่งเดียวของประเทศไทย สร้างปิดกั้นลำน้ำปิงที่บริเวณ เขาแก้ว อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีรัศมีความโค้ง ๒๕๐ เมตร สูง ๑๕๔ เมตร ยาว ๔๘๖ เมตร ความกว้างของสันเขื่อน ๖ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุสูงสุด ๑๓,๔๖๒ ล้านลูกบาศก์เมตร จัดเป็น เขื่อนคอนกรีตโค้งที่ใหญ่และสูงที่สุดใน เอเชียอาคเนย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๔ การก่อสร้างในระยะแรกประกอบด้วยงานก่อสร้างตัวเขื่อน ระบบส่งไฟฟ้า และอาคารโรงไฟฟ้า ซึ่งได้ติดตั้ง เครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๑-๒ กำลังผลิตเครื่องละ ๗๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม และ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๗ ตามลำดับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๗

ต่อมาได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๓-๖ กำลังผลิตเครื่องละ ๗๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ และเครื่องที่ ๗ กำลังผลิต ๑๑๕,๐๐๐ กิโลวัตต์ สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าได้ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม และ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๒ และ วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๕ ตามลำดับ

เพื่อเป็นการยืดอายุการใช้งานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าออกไป ในปี ๒๕๓๑ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้ทำการปรับปรุงเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๑-๒ ทำให้มีกำลังผลิตเพิ่มขึ้น อีกเครื่องละ ๖,๓๐๐ กิโลวัตต์ สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบได้เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๕ และพฤศจิกายน ๒๕๓๖ ตามลำดับ ส่วนการ ปรับปรุงเครื่องที่ ๓-๔ ทำให้มีกำลังผลิตเพิ่มขึ้น เท่ากับเครื่องที่ ๑-๒ แล้วเสร็จสามารถจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบได้เมื่อ เดือนกุมภาพันธ์ และสิงหาคม ๒๕๔๐ ตามลำดับ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย

<http://www.egat.co.th>

นอกจากนี้ในปี ๒๕๓๔ กฟผ. ได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่ ๘ แบบสูบกลับ ขนาดกำลังผลิต ๑๓๑,๐๐๐ กิโลวัตต์ และก่อสร้างเขื่อนแม่ปิงตอนล่าง เพื่อใช้อ่างเก็บน้ำเป็นอ่างล่าง สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบได้ในเดือน มกราคม ๒๕๓๔ ทำให้โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนภูมิพล มีกำลังผลิตติดตั้งทั้งสิ้น ๗๓๑,๒๐๐ กิโลวัตต์ ให้พลังงานไฟฟ้า ปีละ ๑,๐๖๒ ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง

เขื่อนแม่ปิงตอนล่าง เป็นเขื่อนขนาดเล็ก ชนิดดินถมแกนดินเหนียวปิดทับหน้าด้วยหินทิ้งสร้างปิด กั้นลำน้ำปิง ห่างจากเขื่อนภูมิพลลงมาทางท้ายน้ำ ๕ กิโลเมตร ความยาวเขื่อน ๒๐๐ เมตร สูง ๑๒ เมตรจากท้องน้ำ ความกว้าง สันเขื่อน ๑๐ เมตร ระดับสันเขื่อน +๑๔๒.๐๐ เมตร รทก.

อาคารระบายน้ำเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๒๘ เมตร ยาว ๑๔๔ เมตร สูง ๑๔ เมตร ช่องระบายน้ำ ๑๐ ช่อง กว้างช่องละ ๑๐.๕ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุ ๔.๙๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม ๒๕๓๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อน เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๘

ประโยชน์ นอกเหนือจากการผลิตไฟฟ้าเพื่อสนองความต้องการของประเทศแล้ว ในด้านการชลประทาน ยังสามารถปล่อย น้ำในอ่างเก็บน้ำ ไปช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่จังหวัดตากกำแพงเพชร และพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาประมาณ ๗.๕ ล้านไร่ รวมทั้งช่วยบรรเทาอุทกภัยในช่วงฤดูฝน และอำนวยประโยชน์ ในด้านการประมงอีกด้วย ผลพลอยได้อีกประการหนึ่ง ก็คือ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของ จังหวัดตาก ภายในบริเวณเขื่อน มีสวนสาธารณะที่มีความร่มรื่น ชื่อ “สวนน้ำพระทัย” และที่เขื่อน แม่ปิงตอนล่างก็มี “สวนเฉลิมพระเกียรติ” ไว้ต้อนรับ นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมด้วย

- **สวนน้ำพระทัย** มีพื้นที่ประมาณ ๑๖ ไร่ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นสวน และส่วนที่เป็นเรือนรับรองและร้านอาหาร ส่วนประกอบ ที่สำคัญของสวนคือ ประติมากรรมสัมฤทธิ์ ธารน้ำพุซุ่มต้นไม้ และซุ้มกล้วยไม้พันธุ์ไทย พื้นเมือง โครงการสวน น้ำพระทัยเป็น ๑ ใน ๓ โครงการที่ กฟผ. ได้รับอนุมัติให้ใช้ตราสัญลักษณ์ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

- **สวนเฉลิมพระเกียรติ** ตั้งอยู่ทางฝั่งขวา ของเขื่อนแม่ปิงตอนล่าง ประกอบด้วย แปลงไม้ประดับที่จัดแต่งเป็นรูปพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. ซึ่งเป็นจุดเด่นของสวน ลานอเนกประสงค์ ศาลาพักผ่อนริมน้ำ กฟผ. จัดสร้างสวนนี้ เพื่อถวายเป็นราชสักการะ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในปี ๒๕๓๙และเป็นปีที่โครงการ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนภูมิพล เครื่องที่ ๘ แล้วเสร็จอีกด้วย

สถานที่ท่องเที่ยว ตามเส้นทางก่อนถึงเขื่อน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง อาทิศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช เจดีย์ยุทธหัตถี และหาล่องเรือในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล ก็มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ที่น่าสนใจอีกมากมาย เช่น ดอยเจ้าพ่อหลวง เกาะวาเลนไทน์ แก่งสร้อย ถ้ำข้างร้อง เป็นต้น

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย

<http://www.egat.co.th>

เส้นทางคมนาคม ระยะทางจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดตาก ๔๒๕ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ ประมาณ ๗ ชั่วโมง ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) แยกซ้ายที่วังน้อย เข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ สายบางปะอิน-นครสวรรค์ ผ่านจังหวัดกำแพงเพชรแล้วตรงเข้าจังหวัดตาก และจากตัวเมืองไปยัง เขื่อนภูมิพลเป็นระยะทางอีก ๖๑ กิโลเมตรโดยใช้เส้นทางที่สะดวกและนิยมใช้กันคือ ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑ ถึงกิโลเมตรที่ ๔๖๓ จะมี ทางแยกซ้ายมือเข้าเขื่อนภูมิพลประมาณ ๑๗ กิโลเมตร หรืออาจใช้เส้นทางหมายเลข ๑๑๐๗ ผ่านทางแยกไป เจดีย์ยุทธหัตถีอีก ๒๕ กิโลเมตร

สรุป เขื่อนภูมิพล นับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาระบบการผลิตไฟฟ้าให้มีความมั่นคงสามารถนำประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าเท่าเทียมอารยประเทศได้ ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ก็ได้ดำเนินการพัฒนาและ บำรุงรักษาเขื่อนภูมิพลอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ยืนยงคงคุณค่าตราบนานเท่านาน